AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 2008. 7.2.
COM(2008) 418 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

„A szociális Európa érdekében tett kötelezettségvállalás megújítása: A szociális védelemre és a társadalmi integrációra irányuló nyitott koordinációs módszer megerősítése”

{SEC(2008) 2153}
{SEC(2008) 2169}
{SEC(2008) 2170}
{SEC(2008) 2179}

1. BEVEZETÉS

Ez a közlemény része a Bizottság „Felülvizsgált szociális menetrend: Lehetőségek, hozzáférés és közösségvállalás a XXI. századi Európában” című közleményének. Az EU és a tagállamok társadalmi fejlődését támogató egyik legfontosabb eszköz, azaz a szociális védelem és a társadalmi integráció terén folyó nyitott koordinációs módszer (a továbbiakban: szociális OMC) megerősítésére tesz javaslatot. Ez a 2000-ben önkéntes önértékelési folyamatként elindított, közös célkitűzéseken alapuló módszer az EU-n belüli társadalmi kohéziót és szolidaritást támogató jogszabályok, pénzügyi eszközök (köztük az Európai Szociális Alap) és koordinációs folyamatok átfogó *keverékét* egészíti ki.

Az elmúlt nyolc év folyamán a tagállamok arra használták a szociális OMC-t, hogy segítségével koordinálják a régi és új kihívások kezelésére és szociális védelmi rendszereiknek az új társadalmi valósághoz való hozzáigazítására irányuló erőfeszítéseiket. Közös célkitűzéseket határoztak meg és mutatókat fogadtak el, hogy irányt adjanak a társadalmi integrációról, a nyugdíjrendszerek reformjáról és az egészségügyi ellátás és a tartós gondozás terén esedékes reformról szóló politikáiknak. A szociális OMC ezen időszak során mindvégig hasznosnak bizonyult, mivel támogatta az egymástól való tanulást, ösztönözte az érintettek szélesebb körű bevonását, lendületet adott a szociális védelmi rendszerek korszerűsítésének, növelte a tudatosságot a szegénység és a társadalmi kirekesztés többdimenziós jellegét illetően, közös szemléletet alakított ki a közös kihívásokkal szemben, és előtérbe helyezte a felmerülő közös kérdéseket.

A közös célkitűzések teljesítése azonban – a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, a nyugdíjak megfelelőségének és fenntarthatóságának biztosítása, az egészségügyi ellátáshoz és a tartós gondozáshoz való méltányos hozzáférés biztosítása – továbbra is kihívást jelent. A sok különböző tagállam önkéntes együttműködésén alapuló nyitott koordinációs folyamat fogalmából adódóan nem alkalmas arra, hogy belátható időn belül jelentős eredményeket érjen el. Ennek ellenére arról széles körű konszenzus alakult ki – amint a Szociális Védelmi Bizottság (SPC) keretében és az összes érdekelt körében folyó nagyszámú, írásbeli és szóbeli eszmecsere mutatja[1] –, hogy a szociális OMC lehetőségeinek teljes kihasználása érdekében többet lehetne és többet is kell tenni.

Ez a közlemény a szociális OMC-t kívánja megerősíteni azáltal, hogy javítja láthatóságát és munkamódszereit, megerősíti a más politikákkal való kölcsönhatását, megerősíti az elemzési eszközöket és az alapjául szolgáló tényanyagot, valamint a szakértői értékelések, az egymástól való tanulás és valamennyi érdekelt szereplő bevonása révén fokozza az elhivatottságot a tagállamokban. A megerősítés különösen a lisszaboni stratégia keretében sikeresen alkalmazott néhány módszer fokozatos, a tagállamokkal egyetértésben történő elfogadása révén fog megvalósulni. Ez a szemlélet – tiszteletben tartva a szubszidiaritás elvét és az OMC önkéntes jellegét – új lendületet fog adni a nemzeti politikai elemzéshez és annak meghatározásának kialakításához. Ugyanakkor javítani fog az EU szociális dimenziójának – mint a lisszaboni stratégia szerves részének – hatékonyságán és láthatóságán, és biztosítja a gazdasági, foglalkoztatási és szociálpolitikák jobb integrációját, amint az Európai Tanács 2008 márciusában kérte.

---

[1] A részletek tekintetében lásd a hatásvizsgálatot.

2. A SZOCIÁLIS OMC KIALAKULÁSA ÉS FŐBB EREDMÉNYEI

A szociális OMC általános megítélése a tagállamok és az érintettek körében összességében túlnyomórészt pozitív. A szociális szférában az előrelépés előmozdításának, valamint az európai kormányzás innovatív eszközeként ismerik el[2]. A társadalmi fejlődés legjobb megoldásaira irányuló törekvések közepette továbbvitte a reformot, elősegítette az együttműködés és az egymástól való tanulás iránti hajlandóságot, anélkül hogy kötelezővé tette volna a „legkisebb közös nevező" meghatározását. Politikai hatásának és munkamódszerei hatékonyságának rendszeres felülvizsgálata a Szociális Védelmi Bizottság (SPC) keretében, a civil társadalmi érintettekkel és a szociális partnerekkel való párbeszédben és a független szakértők rendszeres jelentéseiben történik.

A szociális OMC 2000. évi elindítása óta komoly reformon ment keresztül. 2005-ben a három koordinációs folyamatot (társadalmi integráció, megfelelő és fenntartható nyugdíjak, magas színvonalú és fenntartható egészségügyi ellátás és tartós gondozás) bevonták az egységes szociális OMC-be[3]. A közös célkitűzéseket az Európai Tanács állapította meg és tette naprakésszé, majd 2008. tavaszi ülése során megerősítette érvényességüket (lásd az 1. mellékletet). A Szociális Védelmi Bizottság (SPC) átfogó, illetve a három területre külön-külön jellemző mutatókat állapított meg, hogy nyomon kövesse a közösen elfogadott célkitűzések felé tett előrehaladást (lásd a 2. mellékletet).

Emellett a folyamatot hároméves cikluskénti építették fel, egyszerűsített jelentéssel; a tagállamok az első évben nyújtják be nemzeti stratégiai jelentéseiket, amelyek szintéziseként elkészül a Tanács és a Bizottság együttes jelentése a szociális védelemről és a társadalmi integrációról. Ez az „együttes jelentés" az elsőbbséget élvező témákat és a nemzeti kihívásokat kiemelő, külön országprofilokat tartalmaz. A közbeeső éveket, amikor nem kell jelentést készíteni, a beható elemzésekre és a kiemelt témák terén az egymástól való tanulásra fordítják.

A szociális OMC racionalizálása folytán nagyobb hangsúly jut a politikai végrehajtásra és a növekedést és foglalkoztatást célzó megújult lisszaboni stratégiával való pozitív kölcsönhatásra. A 2006-os nemzeti jelentésekben erősebb volt a stratégiai jelleg, ezek a prioritások egy kiválasztott csoportjára és a közös célkitűzések eléréséhez szükséges koherens módszerekre helyezték a hangsúlyt. A 2007-es együttes jelentés azt állapította meg, hogy a közös szociális célkitűzések összességének egyidejű mérlegelése hozzájárul a politika összehangoltságának és hatékonyságának javításához. Emellett az új ciklus elősegítette az alaposabb elemzést, és lendületet adott a fő prioritásokról szóló tanulási folyamatnak. Az új szemlélet gazdagságát erősítette meg a 2008-as együttes jelentés, amely a gyermekszegénységre, az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésre, a hosszabb, munkával töltött életre és a magánkezelésben lévő nyugdíjakra összpontosított.

3. A SZOCIÁLIS OMC MEGERŐSÍTÉSÉNEK SZÜKSÉGESSÉGE

Az OMC fenti pozitív eredményei ellenére a módszer további erősítésére van szükség, különösen az elfogadott közös célkitűzések teljesítésének javítása és a közösen elfogadott

---

[2] A hatásvizsgálat nagy vonalakban áttekinti a szociális OMC-ről folytatott tudományos és nyilvános vitát.

[3] Közös munka, jobb munka: Új keretprogram az Európai Unió szociális védelmi és integrációs politikájának nyílt koordinációjához, COM(2005) 706 végleges.

mutatók jobb felhasználása érdekében. Bár az Európai Tanács 2000-ben azt a kötelezettségvállalást tette, hogy „határozott lendületet kell adni a szegénység felszámolásának”, semmilyen jel nem utal a szegénységi ráták általános csökkenésére az EU-ban. A szegénység az EU polgárainak 16 %-át fenyegeti (78 millió fő). A gyermekek körében még magasabb ez az arány: 19 %. A nyugdíjreformok nem szüntették meg azt a veszélyt, hogy a jövő generációi számára nem biztosított az elégséges nyugdíj, az egészségügyi egyenlőtlenségek (rövidebb élettartam, rosszabb egészségi állapot a hátrányos helyzetű csoportokban) pedig változatlanul fennmaradnak.

A szubszidiaritás elvének megfelelően e problémák megoldása elsősorban a nemzeti hatóságok felelőssége. Amint eredményei mutatják, az OMC a tagállamokban felgyorsította a reformot; az alábbiakban vázolt módszer követésével ez még hatékonyabbá válhat.

3.1. Növekvő politikai elkötelezettség és láthatóság

A lisszaboni stratégia modellje

A **növekedésre és a munkahelyteremtésre irányuló** megújult **lisszaboni stratégia**, középpontban a végrehajtással és fejlett kormányzási rendszereivel, valamint a tagállamok, a Bizottság, a Miniszterek Tanácsa és az Európai Parlament bevonásával a partnerségi szemléletbe, a szociális OMC megerősítéséhez egyszerre szolgál modellként és hivatkozási pontként. A lisszaboni stratégia sikere az elmúlt néhány év gazdasági és foglalkoztatási teljesítményét tekintve azt mutatta, hogy a legmagasabb szinten tett, határozott politikai kötelezettségvállalás, az összehangolt reformtörekvések és a szakértői értékelés konkrét, látható eredményeket tud hozni.

A növekedési és foglalkoztatási stratégia egyik erőssége abban nyilvánul meg, hogy partnerségi megközelítésen alapul, és közös megállapodás tárgyát képező politika a mozgatórugója. Ezzel együtt azonban kifinomult módszertani keretét kiválasztott mutatók és a számszerűsített célok együttese egészíti ki, ami a politikai ellenőrzést hatékonyabbá, átláthatóbbá és hitelesebbé teszi. A Bizottság ennek alapján szisztematikus értékelést készít az egyes országok által elért előrehaladásról, és az adott országnak ajánlásokat tesz, illetve felhívja a figyelmet bizonyos pontokra. E javaslatok révén a tagállamok az Európai Tanács és a Miniszterek Tanácsa keretében konszenzusra juthatnak arról, hogy milyen politikát kellene folytatni európai és nemzeti szinten. A közérthető célok hangsúlyozása emellett a folyamat megértését és nyilvános megismerését is megkönnyíti.

A szociális OMC és a lisszaboni stratégia közötti pozitív kölcsönhatás fontosságára az OMC-ről szóló 2005-ös bizottsági közlemény hívta fel a figyelmet: „*a koordináció nyílt módszerének tehát párhuzamos, a felülvizsgált lisszaboni stratégiával szoros kölcsönhatásban álló folyamatnak kell lennie, amely a növekedési és foglalkoztatási célkitűzéseket viszi előre, miközben a lisszaboni programok a társadalmi kohézióval kapcsolatos célokat segítenek elérni*”. A nagyobb mértékű növekedés és a több munkahely a remélt eredmények eléréséhez a szegénység csökkentését és a legsérülékenyebb csoportok körülményeinek javítását illetően önmagában nem bizonyult elegendőnek. Következésképpen az Európai Tanács 2008 márciusában újból megerősítette „a lisszaboni stratégia szerves részeként az EU társadalmi

dimenziójának fontosságát", és hangsúlyozta, hogy továbbra is szükség van a gazdasági, foglalkoztatási és szociálpolitikák integrálására[4].

Ezért logikusnak tűnik fokozatosan elfogadni néhány olyan módszert és megközelítést, amely a növekedést és foglalkoztatást célzó megújult lisszaboni stratégia értelmében a szociális OMC-hez alkalmazandó. Ez erősítené a szociális OMC hatékonyságát. Javítaná a közös szociális célkitűzések elérésére irányuló nemzeti politikák végrehajtását, és növelné az elkötelezettséget és a láthatóságot. Az Európai Tanács következetéseinek megfelelően jelentősebben hozzájárulna a lisszaboni stratégiához, és biztosítaná az optimális kölcsönhatást a munkahelyek, a növekedés és a szociálpolitika között. Ez a megközelítés ugyanakkor teljes mértékben összeegyeztethető lenne a szubszidiaritás elvével és a nyitott koordinációs módszer önkéntes jellegével. Ezt szemléltetik a nyitott koordináció más olyan területei is (oktatás és foglalkoztatás), amelyek számára uniós célokat tűztek ki – például a foglalkoztatási ráták, az iskolai lemorzsolódás, az egész életen át tartó tanulás terén –, és amelyek jelentősen hozzájárulnak a lisszaboni stratégia dinamizmusához.

A célok meghatározása

A szociális védelem és a társadalmi integráció terén már számos mutatóról sikerült megegyezni a tagállamok körében (lásd a 2. mellékletet), és ezek kellőképpen szilárd alapot biztosítanak a számszerű célok bevezetéséhez. Ezt különösen „a **szegénység felszámolásának** határozott lendületet adása" terén kell figyelembe venni. Az Európai Tanács ez irányú 2000. évi kötelezettségvállalása ellenére még mindig hosszú út áll előttünk. A célok újfajta dinamizmust adnának; a célokat a következőkre lehetne meghatározni: általában véve a szegénység csökkentésére, illetve külön a szegénység speciális formáira, például a gyermekszegénységre, amely jelenleg három százalékponttal magasabb, mint a népesség egészében (19 %, szemben a 16 %-kal), és egyes országokban a gyermekek egynegyedét érinti; a dolgozó szegénységre, amely a gazdaságilag aktív népesség 8 %-át sújtja, és emelkedőben van; a tartós, hosszú távú szegénységre, amelyhez hamarosan sok mutató fog rendelkezésre állni; valamint az időskori szegénységre (65 év felettiek), amely egyúttal a nyugdíjak megfelelőségének is a mutatója.

Mivel a jövőbeni nyugdíjak megfelelőségét gondosan nyomon kell követni, a **nyugdíjrendszerek reformjára** vonatkozó célt össze lehetne kapcsolni egy minimális szintű, a nyugdíjakon keresztül biztosított jövedelemmel függetlenül attól, hogy a nyugdíj állami vagy magánforrásból származik-e. **Az egészségügyi ellátás és a tartós gondozás** terén meglévő célkitűzések végrehajtását a hozzáférésre, az egészségügyi ellátás minőségére és szociális ellátásra vonatkozó cél támogathatná. Ezen kívül lehetnének egészségi állapottal kapcsolatos célok is, mint pl. a várható élettartam és az egészséges életévek számának növelése (e téren a tagállamok között a különbség férfiak esetében eléri a 13 évet, nőknél 7 év) és a csecsemőhalandóság csökkentése (néhány tagállamban az ezer élveszülésre jutó szám még mindig 10 körül van). Az egészségi állapot döntő szerepet játszik a munkaerőpiacon való aktív részvételben, a munkával töltött évek meghosszabbításában és a szegénység csökkentésében.

Ezeknek a széles körű elemzési eszközökön alapuló, közösen elfogadott mutatókkal alátámasztott, számszerűsített céloknak a bevezetése hozzá fog segíteni ahhoz, hogy a tagállamok elkötelezettek maradjanak, és konkrétabban tudjanak dolgozni a közös

---

[4] A 2007. novemberi egységes piacról szóló jelentés ugyancsak ilyen integrált szemléletre szólított fel hangsúlyozva, hogy a piaci nyitás és a szociális reformok együtt járhatnak, sőt együtt kell járniuk. Lásd: Egységes piac a 21. századi Európa számára COM(2007) 724 végleges, 2007.11.20.

célkitűzések elérésén. Sokszínűségük, sajátos nemzeti közegük és különböző kiindulási pontjuk figyelembevétele érdekében a tagállamok **nemzeti célokat határozhatnának meg**.

A nemzeti célok az **útvonalak mentén történő differenciálódás** részei lehetnének, amelyek a hasonló helyzetben lévő vagy hasonló problémákkal küzdő országcsoportok számára lehetővé tennék a közös munkát. Ezt a módszert a lisszaboni stratégián belül a rugalmas biztonság esetében már bevezették, és bizonyos mértékben a gyermekszegénységről készült 2007-es tematikus elemzésben is használták. Bár egyelőre a tapasztalatok még mindig korlátozottak, azt jelzik, hogy ez jó alapot kínálhat a testre szabottabb politikai elemzéshez és tanácsadáshoz, és a közös célkitűzésekkel az egyes tagállamokat valóban össze tudja fogni. A Bizottság az OMC-vel összefüggésben fel fogja mérni az útvonalak és a közös elvek fejlődését, a rugalmas biztonságról szóló, az Európai Tanács által 2007 decemberében jóváhagyott javaslatainak az analógiájára.

Bizottsági ajánlások

A Szociális Védelmi Bizottságban folyó tárgyalások a szociális védelemhez és a társadalmi integrációhoz kapcsolódó témák széles körére terjednek ki. Az OMC részét képező témák tovább egységesíthetők, ha adott esetben megfelelő formát adnak az álláspontok közeledésének. A Bizottság ehhez azzal fog hozzájárulni, hogy szükség esetén él a Szerződés 211. cikkén alapuló **ajánlások** lehetőségével, **közös elveket** állapít meg, és viszonyítási alapot biztosít a nyomon követéshez és a szakértői értékeléshez. A többi intézmény politikai jóváhagyása az ilyen közös elveket megerősíti és láthatóvá teszi. A Bizottság a 2008 októberében bemutatandó, az aktív integrációról szóló ajánlás tapasztalataira építve fokozatosan fejleszteni kívánja ezt a megközelítést, amely a Tanács következtetéseihez és egy európai parlamenti állásfoglaláshoz fog alapul szolgálni.

Jobb jelentéstétel, kommunikáció és terjesztés

A fentiekben vázolt megközelítés alapján **a Bizottság növelni fogja az előrehaladás felmérésére és nyomon követésére való képességét**, uniós szinten és nemzeti szinten egyaránt. A megerősített nyomon követésnek tükröződnie kell a Tanács és a Bizottság rendszeres, a szociális védelemről és a társadalmi integrációról szóló együttes jelentésében, amely az EPSCO Tanács által az Európai Tanács tavaszi üléséhez adott hozzájárulás alapját képezi. Az Európai Parlamentet rendszeres tájékoztatásban részesül. A Bizottság ezenkívül a Szerződés 143. cikke szerint évente elkészített szociális helyzetjelentést fogja felhasználni arra, hogy a többi intézménnyel ismertesse saját felmérését az aktuális tendenciákról és a közös célkitűzések felé tett előrehaladásról, a politikai vita kiszélesítése és gazdagítása érdekében. A tagállamokat felkérik, hogy a lisszaboni stratégia jövőjéről folytatott vita fejleményeit figyelembe véve az OMC terén elért haladásról továbbra is integrált formában háromévente készítsenek jelentést.

A **kommunikációt és az eredmények terjesztését** egy proaktív kommunikációs stratégia folyamatos fejlesztése révén teszik hatékonyabbá, kihasználva a PROGRESS programban kínálkozó valamennyi lehetőséget. Ez fontos része a szociális OMC-nek, az ismeretek megosztásának, az egymás közötti „pozitív verseny” ösztönzése és a tartós mobilizáláshoz és kötelezettségvállaláshoz való hozzájárulás egyik módjaként. A Bizottság különösen fokozni fogja az irányú erőfeszítéseit, hogy a szociális OMC eredményeire vonatkozó információkat széles körben hozzáférhetővé, érthetővé és hasznossá tegye. Hasznos eszköz lesz e tekintetben a szociális védelemről és a társadalmi integrációról szóló, megújult weboldal[5] is.

---

[5] http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/social_protection_en.htm

3.2. A más uniós politikákkal való pozitív együttműködés megerősítése

Általános érvényesítés

Amint a holisztikus, átfogó megújított szociális menetrendről szóló bizottsági közlemény is hangsúlyozza, általánosan elismert, hogy **a szociálpolitikai elképzeléseket az EU valamennyi politikájában érvényesíteni kell** (pl. a verseny, a belső piac, a gazdaságpolitika, az egészségügy, a bevándorlás, a kereskedelem, a mezőgazdaság stb. terén). A Bizottság folytatni fogja saját erőfeszítéseit annak érdekében, hogy mindegyik új politikai kezdeményezésről széles körű hatásvizsgálatot készítsen, és ezzel összefüggésben külön figyelmet fog fordítani a **szociális hatásokra**. A Szociális Védelmi Bizottság a nemek közötti esélyegyenlőség általános érvényesítése[6] terén az EU-ban szerzett konkrét tapasztalatokra is építve már eddig is egyre nagyobb figyelmet szentelt a szociális célkitűzések általános érvényesítésének. A Bizottság a közös hatásvizsgálati kapacitás megerősítése érdekében folytatja az együttműködést a Szociális Védelmi Bizottsággal.

Horizontális koordináció

A szociális OMC egyre inkább hivatkozási ponttá lépett elő a tagállamok napirendjén kiemelt helyen szereplő, különféle politikai területeket átfogó szociális kérdések széles körében, ilyenek például a következők: a migráció társadalmi hatása; az etnikai vagy hátrányos helyzetű kisebbségek, köztük a roma közösségek társadalmi integrációja; a szegénység a vidéki területeken; a fogyatékkal élők tartós gondozása és társadalmi integrációja; az éghajlatváltozás, a környezeti degradáció és az energiaárak alakulásának társadalmi következményei; a hátrányos oktatási helyzet, valamint a továbbképzéshez és az egész életen át tartó tanuláshoz való egyenlőtlen hozzáférés; a pénzügyi oktatás és az alapvető pénzügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés; a digitális szakadék és a társadalmi kirekesztés; az aktív időskor és a generációk közötti szolidaritás.

A szociális OMC megnyitása az átfogó kérdések előtt láthatóan növelte a módszer érvényességét és hatását, és utat nyitott a jobb horizontális együttműködés előtt. A Szociális Védelmi Bizottság és más érintett bizottságok – többek között a Foglalkoztatási Bizottság és a Gazdaságpolitikai Bizottság – között eredményes együttműködés alakult ki, amelyet tovább kell erősíteni. Ugyanez vonatkozik a más, szorosan kapcsolódó politikai területekkel – mint például az oktatás és képzés terén a nyitott koordinációs módszerrel, az EU egészségügyi stratégiájával[7] és a migránsok integrációjára irányuló európai menetrenddel – való szinergiák kialakításának most zajló folyamatára is. A Bizottság tovább fogja keresni annak módjait, hogy **erősítse a koordinációt az SPC és más bizottságok** és magas szintű munkacsoportok között; biztosítja továbbá a társadalmi integráció és a szociális védelem általános érvényesítéséért felelős, saját állandó szolgálatközi munkacsoportjának hatékonyságát.

3.3. Az elemzési eszközök megerősítése

A PROGRESS program támogatni fogja a **statisztikai kapacitás és az adatgyűjtés** fokozását, különösen azokon a területeken, ahol nincsenek vagy nem elegendőek az összehasonlítható adatok. Az EU egészére kiterjedő, meglévő felméréseket például felül kell

---

[6] Az EK-Szerződés 3. cikkének (2) bekezdése *szerint „[a Közösség] valamennyi tevékenysége folytatása során törekszik az egyenlőtlenségek kiküszöbölésére, valamint a férfiak és nők közötti egyenlőség előmozdítására*".

[7] A jobb egészség társadalmi és gazdasági vonatkozásainak integrációját a lisszaboni stratégiában szereplő „egészséges életévek" mutató példázza.

vizsgálni annak érdekében, hogy jobban lefedjék az anyagi nélkülözést (a digitális kirekesztést is beleértve), a háztartások vagyoni helyzetét, a migránsok helyzetét, a munkából a nyugdíjba való átmenetet; hogy adatokat gyűjtsenek a várható élettartamról társadalmi-gazdasági helyzet szerint; valamint hogy javítsák a nemek szerint csoportosított adatok elérhetőségét és elemzését.

A PROGRESS program ugyancsak támogatni fogja a népesség egészségi állapotát, elöregedését és nyugdíjba vonulását vizsgáló felmérést és az új európai háztartási felmérést, valamint konkrét témák beható elemzését, hogy segítse a tagállamokat a különösen kritikus területekről szóló politikáik javításában. **A tudományos közösség nagyobb mértékű bevonása és a folyamatban lévő kutatási tevékenységekkel való szorosabb kapcsolat** a Bizottság és a nemzetközi szervezetek keretében szintén hozzá fog járulni az ismereteken és tényeken alapuló politikák fejlesztéséhez.

3.4. Nagyobb elhivatottság a szakértői értékelések, az egymástól való tanulás és valamennyi érdekelt szereplő bevonása révén

Szakértői értékelések

A **szakértői értékelés** hasznos, a tapasztalatokat gazdagító gyakorlatnak bizonyult az egymástól való tanulás fokozása szempontjából. Ezt a szociális OMC-ben szélesebb körben, stratégiai módon kellene alkalmazni. Több háttérinformáció, az erősebb elemzési alap és az eredmények szélesebb körű terjesztése hozzájárulna a helyes gyakorlatok felismeréséhez, és elősegítené a politikák átvételét. A helyi és regionális szintű tisztviselők szakértői értékelésekben való, nagyobb arányú részvételének biztosítása szintén fontos lesz. A Bizottság a Szociális Védelmi Bizottsággal együtt meg fogja vizsgálni, hogyan korszerűsítse a szakértői értékelések 2009-es fordulójának részletes szabályait.

Az egymástól való tanulás új eszközei

A PROGRESS program támogatást nyújt az **egymástól való tanulás új eszközeinek** teszteléséhez és a bevált gyakorlatok cseréjéhez, ilyenek például a következők: a szakértelem ideiglenes összegyűjtésére és tagállamok közötti átadására szolgáló projektek; képzés a stratégiai tervezésről, az általános érvényesítésről, a koordinációról, az érintettek bevonásáról, a nyomon követésről és az értékelésről a szociális OMC folyamatában. A PROGRESS a „szociális kísérletek” kialakítását is elősegítheti, hogy az innovatív elgondolásokat még a nagyarányú szociális programok megkezdése előtt kipróbálják, például a minimáljövedelem, a gyermekgondozási támogatás vagy a tartós gondozás terén; a program támogatni fogja a szociális kísérleti projektek tanulmányozását, terjesztését és értékelését.

Valamennyi érdekelt szereplő bevonása

A regionális és helyi hatóságokat jobban be kell vonni a szociális védelem és a társadalmi integráció uniós folyamatába. A folyamatban való részvételük jelenleg a legtöbb tagállamban még mindig korlátozott. Sok országban komoly előrehaladás történt a civil társadalomnak és egyéb érdekelteknek a politika tervezési szakaszába történő bevonása terén, de a végrehajtási szakaszban ez csak ritkán folytatódik. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a hatékony végrehajtáshoz elengedhetetlenül szükséges az érintett szereplők koordinációja és részvétele a politikai ciklus egészében. A Bizottság azt javasolja, hogy a szociális OMC-n belül ezek a kormányzási szempontok az egymástól való tanulási törekvésekben egyre inkább kapjanak helyet. A Bizottság ez alapján önkéntes iránymutatásokat fog kidolgozni a tagállamok számára.

4. ÖSSZEFOGLALÁS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A szociális OMC-ben rejlő lehetőségek teljes körű kihasználása érdekében ez a közlemény számos olyan területet határoz meg, ahol a módszer javítható, megerősíthető vagy továbbfejleszthető. Ezek az intézkedések négy célkitűzés köré épülnek: az első a politikai kötelezettségvállalás és a folyamat láthatóságának növelése; a második a többi uniós politikával való pozitív kölcsönhatás megerősítése; a harmadik a folyamatot alátámasztó elemzési eszközök megerősítése, a számszerű célok meghatározása felé való előrelépés és a tényeken alapuló politikai döntéshozatal fokozása érdekében; a negyedik pedig az elhivatottság erősítése a tagállamokban, a végrehajtás fellendítése és az egymástól való tanulás fokozása révén.

Az intézkedések némelyike a meglévő gyakorlatok megszilárdításának tekinthető. Néhány másik, különösen a célok meghatározása komolyabb változásokkal jár, és szükségessé fogja tenni a tagállamok és az érintettek közötti konszenzus kialakítását. A Bizottság ezért fokozatos megközelítést tervez, amelyen belül a sorrend és a szükséges prioritások kialakítását meg fogja tárgyalni a tagállamokkal és más fő érintettekkel.

A megerősített OMC a szociális védelem és a társadalmi integráció területén nagymértékben hozzá fog járulni a megújított szociális menetrend végrehajtásához, és alátámasztja a szociális Európa melletti, megújított kötelezettségvállalást.

1. MELLÉKLET

AZ OMC CÉLKITŰZÉSEI A SZOCIÁLIS VÉDELEM ÉS A TÁRSADALMI INTEGRÁCIÓ TERÉN

A szociális védelem és a társadalmi integráció terén az OMC átfogó célkitűzése, hogy támogassa a következőket:

– a) a társadalmi kohézió, a férfiak és a nők közötti egyenlőség és az esélyegyenlőség mindenki számára megfelelő, hozzáférhető, pénzügyileg fenntartható, kiigazítható és hatékony szociális védelmi rendszerek és társadalmi integrációs politikák révén;

– b) kölcsönös, hatékony kölcsönhatás a nagyobb gazdasági növekedés, a több és jobb munkahelyek és a nagyobb társadalmi kohézió lisszaboni célkitűzései között, valamint az EU fenntartható fejlődési stratégiájával;

– c) felelősségteljes kormányzás, átláthatóság és az érintettek bevonása a politika tervezésébe, végrehajtásába és nyomon követésébe.

A következő célkitűzések a különböző munkaterületekre vonatkoznak:
Határozott lendületet adni a szegénység és a társadalmi kirekesztés felszámolásának, a következők biztosítása révén:

– d) a társadalmi részvételhez szükséges forrásokhoz, jogokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés mindenki számára, a kirekesztés megelőzése és kezelése, valamint a kirekesztéshez vezető megkülönböztetés valamennyi formájának leküzdése;

– e) minden ember aktív társadalmi integrációja a munkaerő-piaci részvétel ösztönzése és a szegénység és társadalmi kirekesztés leküzdése révén;

– f) hogy a társadalmi integrációs politikák összehangoltak legyenek, és az összes kormányzati szint és az érintett szereplők bevonásával valósuljanak meg, a szegénységben élőket is beleértve; hogy hatékonyak és eredményesek legyenek, és általános érvényre jussanak az összes megfelelő állami politikában, beleértve a gazdasági, költségvetési, oktatási és képzési politikát és a strukturális alapok (különösen az ESZA) programjait is.

Megfelelő és fenntartható nyugdíjak a következők biztosítása révén:

– g) megfelelő nyugdíjjövedelmek mindenki számára és a nyugdíjakhoz való hozzáférés, ami lehetővé teszi, hogy az emberek – az ésszerűség határain belül – a nyugdíjba vonulás után is fenntarthassák addigi életszínvonalukat a generációk közötti és a generációkon belüli szolidaritás és igazságosság szellemében;

– h) az állami és magán nyugdíjrendszerek pénzügyi fenntarthatósága, figyelembe véve az államháztartásokra nehezedő nyomást és a népesség elöregedését, összefüggésben az öregedés költségvetési kihatásainak kezelésére szolgáló hármas stratégiával, amely a következőkből áll: a hosszabb, munkával töltött élet és az aktív időskor; a járulékok és a juttatások megfelelő, társadalmilag igazságos kiegyensúlyozása; valamint a finanszírozott és a magánrendszerek megfizethetőségének és biztonságának ösztönzése;

– i) hogy a nyugdíjrendszerek átláthatóak legyenek, jól igazodjanak a nők és férfiak igényeihez és szándékaihoz, valamint a modern társadalmi követelményekhez, a demográfiai öregedéshez és a szerkezeti átalakuláshoz; hogy az emberek megkapják a

nyugdíjba vonulásuk megtervezéséhez szükséges tájékoztatást, és hogy a reformok véghezvitele a lehető legszélesebb konszenzus alapján történjen.

Hozzáférhető, magas színvonalú és fenntartható egészségügyi ellátás és tartós gondozás a következők biztosítása révén:

– j) a megfelelő egészségügyi ellátáshoz és tartós gondozáshoz való hozzáférés mindenki számára, valamint hogy az ellátásra való rászorultság ne vezessen szegénységhez és pénzügyi függőséghez, és hogy foglalkozzanak az ellátáshoz való hozzáférés és az egészségügyi eredmények egyenlőtlenségeivel;

– k) minőség az egészségügy és a tartós gondozás területén, valamint az ellátás igazodása a társadalom és az egyének változó igényeihez és preferenciáihoz – a megelőző ellátást is beleértve –, mégpedig a bevált nemzetközi gyakorlatot tükröző minőségi normák kialakítása és az egészségügyi szakemberek, a betegek és a gondozásban részesülők felelősségének megerősítése által;

– l) hogy a megfelelő és magas színvonalú egészségügyi ellátás és tartós gondozás megfizethető és pénzügyileg fenntartható maradjon, a források ésszerű felhasználásának ösztönzése révén, konkrétan a felhasználóknak és a szolgáltatóknak nyújtott megfelelő ösztönzőkön, a felelősségteljes kormányzáson és az ellátási rendszerek és az állami és magánintézmények közötti koordináción keresztül. A hosszú távú fenntarthatósághoz és minőséghez szükség van az egészséges, aktív életmód népszerűsítésére, valamint jó humán erőforrásokra az ellátási ágazat számára.

2. MELLÉKLET

ÁTFOGÓ MUTATÓK A SZOCIÁLIS OMC NYOMON KÖVETÉSÉHEZ

1a – Szegénységi kockázat (összesen, gyermekek és idősek) + Szemléltető küszöbérték – EU
A nemzeti medián jövedelem 60 %-ánál alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők részaránya[8].

1b – Relatív medián szegénységi rés – EU
A különbség a szegénységi küszöb alatt élő emberek medián jövedelme és maga a küszöbérték között, a szegénységi küszöb százalékában kifejezve.

1c – Tartós szegénységi kockázat (csak 2010-től kezdve érhető el) – EU
A szegénységi küszöb alatt élők az adott évben és az előző három évből legalább két évben.

2 – A jövedelmi megoszlás egyenlőtlensége (S80/S20) – EU
Az ország népességének legmagasabb jövedelemmel rendelkező 20 %-a által kapott jövedelem és az ország népességének legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező 20 %-a által kapott jövedelem aránya.

3 – Várható egészséges élettartam – NAT
Az egyén születése, 45 éves és 65 éves kora után még várhatóan egészségesen (anélkül, hogy a mindennapi tevékenységeiben akadályozva lenne) megélt évek száma. A várható élettartammal együtt kell értelmezni.

4 – Iskolai lemorzsolódás – EU
Azoknak a személyeknek az aránya a 18–24 éves korosztályban, akik csak alsó középfokú végzettséget szereztek, és a felmérést megelőző négy hétben nem vettek részt oktatásban vagy képzésben.

5 – A munkanélküli háztartásokban élő személyek – EU
Az olyan háztartásokban élő felnőttek (18–59 éves, nem diák) és gyermekek aránya, ahol senki nem dolgozik.

6 – Az állami szociális kiadások várható összege – NAT
Az összes állami szociális kiadás várható összege az életkorral összefüggésben (nyugdíjak, egészségügyi ellátás, tartós gondozás, oktatási és munkanélküliségi kifizetések), jelenlegi szint és várható változás a GDP részarányában.

7a – Az idősek relatív medián jövedelme – EU
A 65 év felettiek medián jövedelme a 0–64 évesek medián jövedelmének arányában megadva.

7b – Összesített helyettesítési arány – EU
A 65–74 évesek egyéni nyugdíjainak mediánja az 50–59 évesek egyéni kereseteinek mediánjához viszonyítva, más szociális juttatások kizárásával.

8 – Az egészségügyi ellátás iránti, teljesítetlen igény, saját bevallás szerint – NAT + az ellátás igénybevétele – NAT
Az egészségügyi ellátás iránti, „pénzügyi akadályok”, „várakozási idők” vagy „túl messzire kell utazni” miatt teljesítetlen igény, saját bevallás alapján, jövedelmi kvintilisek szerint. Az elmúlt 12 hónapban a háziorvosnál vagy szakorvosnál tett látogatások számával együtt kell elemezni.

---

[8] Eltérő meghatározás hiányában az ezen a listán szereplő mutatók a háztartások rendelkezésére álló ekvivalens jövedelemre vonatkoznak, amely – meghatározása szerint – a háztartás összes rendelkezésre álló jövedelme (a juttatások és adók után), a háztartás méretének és összetételének megfelelően kiigazítva. A mutatók teljes felsorolását lásd: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/common_indicators_en.htm

9 – Szegénységi kockázat egy adott időpontban – EU
A 2004-es évi jövedelem alapján kiszámított, az évek folyamán az inflációnak megfelelően kiigazított szegénységi küszöbnél alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők részaránya.

10 – Foglalkoztatási ráta az idősebb munkavállalók körében – EU
A foglalkoztatottak száma az 55–59 éves és a 60–64 éves korcsoportban az adott korcsoport részarányaként.

11 – A dolgozó szegénység kockázata – EU
A foglalkoztatottnak minősülő, a szegénységi küszöb alatt élő személyek.

12 – Aktivitási ráta – EU
A foglalkoztatottak és a munkanélküliek aránya a 15–64 éves, aktív korú teljes népességben.

13 – Regionális egyenlőtlenségek – a foglalkoztatási ráta változási együtthatója – NAT
A regionális foglalkoztatási ráták standard eltérése osztva a súlyozott nemzeti átlaggal.

14 – Az egy főre jutó összes egészségügyi kiadás – NAT
Az egy főre jutó összes egészségügyi kiadás az állam és a magánszektor együttműködésében.